

17. József Attila

Szerző dezs

Hogyan lesz a magányt és a szenvedést esztétikailag értékesen kifejező lírikus? Fogalmazd meg véleményed kései költészetéről!

József

Attila: Nyugat 2. nemzedéke; Petőfi, Ady mellett a harmadik nagy költőnk; a

fejlődés csúcsa: nagyon technikás

verselés,

személyiségtükrözés

szegény

család, rossz emlékek; nagyon nehéz

élete van; betegség: skizofrénia

zsengői,

kísérleti művei után a Nincsen

apám, se anyám c. ’29-es

kötettel érik meg;

utána

forradalmi (Döntsd a tőkét, ne

siránkozz!) majd gondolati (Külvárosi

éj) kötet;

gyűjteményes könyv: Medvetánc

(színvonalbeli visszalépés)

kései

kötészete

megérésére szakít a

párttal, szerkeszti a Szép Szót,

előtör a

skizofréniaja (analízisre

jár); bűnösnek érzi magát,

kínozzák az elfojtott

gyerekkori emlékek

kései

költészet:

esztétikai

szempontból a legszínvonalasabb

megítélési

szempontok: -pszichológiai (Szőke György)

-irodalmi,

esztétikai (Németh G. Béla;

csúcsteljesítmény:

önmegszólító

verstípus

pszichológiailag

a

legtanulságosabb mű: Szabad ötletek

jegyzéke négy ülésben

jellemző

a szegénység, a

szociális gondok, de nem ez a

meghatározó

költészetében

legjelentősebb

kötet: Nagyon fáj (1936): leghíresebb,

ebben vannak legjelentősebb művei;

pszichológiailag tanulságos

hármas

tárgykör: tragikus önsors; szerelem;
közélet

témától

függetlenül önmagára alapoz

erkölcsi

felelősséget érez a

világért (már a '34-es

Eszmélet c. versében is megjelenik

ez)

közös

nyelvi jellemzők: főleg

önmegszólítás,

önmagával folytatott

párbeszéd,

axiomatikusság, önvádoló,

alázatos, szikár, visszafogott modor;

képszegény, bár

tudatos, határozott; stilizált

nyelviség; életrajzi háttér

nem jelentős

4 fontos

vers:

Tudod,

hogy nincs bocsánat:

nincs

konkrét életrajzi adalék; rossz

léthelyzet bemutatása,

számvetés; néha szinte

hatásvadász képek (nem komoly,

még nem tragikus); szerepszerűség

Karóval

jöttél:

szokásos

önmegszólító,

számvető, pereskedő, de: egyénibb (bár

önkényes) képi világ; 3.

vsz.: költészetét elfogadták,

hírnevet szerzett (lehet gunyoros is);

magánéleti

panasz; ez is szerepszerű

Talán

eltűnök hirtelen:

fiatalság

és a jelen helyzet ellentétéről

ír, konkrét életrajzi elemekkel

(Horger-affér);

művészi felütés,

önmagát mintha kívülről

látná, víziószerű

hatás

Íme,

hát

megleltem hazámat:

nyelvtani hiba

(figura etimologica: 'voltam volna');

többszörös bizonytalanság,

önvád, esetleg bűnre buzdítja

magát